

The Holy See

KATEHEZA PAPE IVANA PAVLA II.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Osvrt na apostolsko putovanje u Sarajevo

Vatikan, Trg sv. Petra, 16. travnja 1997.

Od kuge, gladi i rata, oslobodi nas, Gospodine!

“1. *Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis – miserere nobis.* ‘Sveti Bože, Sveti Jaki, Sveti Neumrli, smiluj se nama! Od kuge, gladi i rata, oslobodi nas, Gospodine. Od nagle smrti, oslobodi nas, Gospodine. Mi grešnici, molimo te usliši nas. Isuse, oprosti nam, Isuse, usliši nas! Isuse, smiluj se nama. Majko, prosi! Majko, moli! Majko, zagovaraj nas! Svi sveci i svetece Božje, molite za nas.’

Ovi zazivi, dragi kršćanskome puku, pratili su me u tijeku putovanja u Sarajevo, boravka u tome gradu i susreta s kršćanskom zajednicom koja tamo živi. Nekoliko puta navraćala se riječ ‘grad-simbol’. Sarajevo je, doista, simbol europskih kriza.

Tamo je započeo Prvi svjetski rat 1914. i, pri kraju stoljeća, Sarajevo je ponovno postalo simbol dramatičnoga i besmislenog rata koji je međusobno podijelio južne Slavene, narode bivše Jugoslavije, prouzročivši goleme ljudske žrtve. Stoga je Sarajevo postalo grad groblja. Uz stadion, gdje sam u nedjelju, 13. travnja predsjedao euharistijskom slavlju, dobro su se vidjela groblja s još svježim grobovima žrtava nedavnog sukoba. Kako zaboraviti da su nam prošlih godina gotovo svaki dan bile pokazivane slike ožalošćenih majki ili djece kako kleče kraj grobova svojih muževa, očeva, zaručnika? Evo zašto sam htio snažno ponoviti u Sarajevu ono što je mnogo puta rekao Pavao VI., a i sâm sam potvrdio u poruci generalnom tajniku Ujedinjenih naroda: ‘Nikada više rata! Nikada više rata!’ (*Insegnamenti XVI/1, 1993, 564*). ‘Od kuge, gladi i rata, oslobodi nas, Gospodine’.

2. Namjera posjetiti Sarajevo rodila mi se u srcu prije nekoliko godina, kada su buknule ratne operacije u tim krajevima. Toliko sam želio ići u taj grad i na svaki sam način nastojao da se to ostvari. Pošto se, međutim, svaki napor pokazao, nažalost, uzaludnim, sazvaio sam više puta molitvene susrete u Rimu, u Castel Gandolfu i u Asizu, zazivajući mir za te izmučene zemlje. Želio sam da bi te žarke molitve pokazale našoj braći u Bosni i Hercegovini – kršćanima ili muslimanima, Hrvatima ili Srbima – da nisu sami: mi smo bili s njima i ostat ćemo s njima sve dok se mir ne vrati u njihovu domovinu. Stanovnici Sarajeva sjetili su se svega toga i više su mi puta, za vrijeme moga pohoda, to ponovili. Znali su da je Crkva, ne samo u Europi nego u cijelome svijetu, s njima; znali su da nisu napušteni. I to je sigurno za njih bila važna moralna pomoć. Ustrajna solidarnost Crkve pokazala se također uzdignućem sarajevskog nadbiskupa, časnoga brata Vinka Puljića, na kardinalsku čast, na konzistoriju 1994. Za vrijeme pohoda htio sam utvrditi tu crkvenu zajednicu susrevši i druge biskupe u Bosni i Hercegovini: mons. Franju Komaricu, banjolučkog biskupa, i mons. Ratka Perića, mostarsko-duvanjskog biskupa. U ratno doba nisu prestala hodočašća vjernika u marijanska svetišta Bosne i Hercegovine, kao i u tolike druge dijelove svijeta, osobito u Loreto, da mole Majku narodâ i Kraljicu Mira da posreduje da bi se vratio mir u tu izmučenu zemlju. 'Majko prosi! Majko, moli! Majko, zagovaraj nas! Svi sveci i svetice Božje, molite za nas!'

3. I upravo se pod znakom ovog neprestanog zazivanja mira ostvario pastoralni pohod u Sarajevo, počevši od subote navečer, 12. do nedjelje popodne 13. travnja. Svaka postaja programa trebala je istaknuti jedinstvenu i glavnu poruku: nadu. Od dolaska u zračnu luku do susreta u sarajevskoj katedrali s biskupima, svećenstvom i redovnicima, do vrhunca pohoda, koji je bio sveta misa slavljena s kardinalima, biskupima i svećenicima iz Bosne i Hercegovine, drugih država bivše Jugoslavije i mnogih europskih zemalja i svijeta, želio sam donijeti stanovnicima grada i cijele zemlje riječi nade. Nakon bolnog iskustva rata koji je prouzrokovao nepravde i ostavio trag osvete i mržnje, nada zadobiva stvarni doseg opraštanja i pomirenja. Upozorio sam na opraštanje i pomirenje sve etničke i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini, duboko označene patnjom, i molio da bi si znali uzajamno reći: 'Opraštamo i molimo oprostjenje.' Put pomirenja i dijaloga je jedini koji vodi trajnome miru. U susretu sa svećenstvom nisam mogao ne spomenuti osobite zasluge franjevačkog reda za evangelizaciju te zemlje, osobito pod turskom vlašću. I zaustavio sam se, istodobno, na poticanju svega svećenstva, biskupijskog i redovničkog, na solidarnu suradnju pod vodstvom vlastitih biskupa. U homilijama i govorima htio sam zahvaliti onima koji su na različite načine poduprli i dalje podupiru izmučene narode u Bosni i Hercegovini. Nisam izostavio uputiti poziv političkim, ekonomskim i vojnim ustanovama u Europi, da ne zaborave žurne potrebe te zemlje, toliko iskušane ratom. Za vrijeme svete mise na sarajevskom stadionu, bogoslužje riječi treće vazmene nedjelje predstavilo nam je Krista, zagovornika svih nas pred Bogom. Sarajevo, Krist je na poseban način tvoj zagovornik! On je vaš zagovornik, svi narodi, koji ste nekada sačinjavali jugoslavensku federaciju! On je tvoj zagovornik, dragi europski kontinente: on je vaš zagovornik, narodi zemlje! Mir koji se rađa iz pomirenja i opraštanja, osnovna je skrb svakoga vjernika. Ovaj duh jedinstva, opraštanja i pomirenja u svjetlu vjere osobitom je rječitostću zaodjeo susrete koje sam imao s predstavnicima Pravoslavne Crkve, muslimanske i židovske zajednice.

Njihovim humanitarnim organizacijama – Caritasu biskupske konferencije, muslimanskom Merhametu, srpsko-pravoslavnom Dobrotvoru i židovskoj Benevolenciji – posebno zaslužnima za pomoć žrtvama rata, htio sam podijeliti Međunarodnu nagradu za mir Pape Ivana XXIII.

4. Želim, konačno, zahvaliti vlastima u Bosni i Hercegovini za poziv koji su mi uputili da pohodim Sarajevo i za sve što su učinili za vrijeme moga pohoda. Po mirovnom ugovoru, Bosna i Hercegovina stavljena je pod vlast posebnog trijumvirata: upravljaju tri predsjednika, od kojih je jedan predstavnik muslimanske zajednice, drugi pravoslavni Srba, dok treći predstavlja katoličku zajednicu, koju sačinjavaju osobito Hrvati. Bilo mi je dano susresti se s ovim trijumviratom i raspraviti sa svakim od predsjednika pitanja od najveće važnosti za zemlju u sadašnjem trenutku. Svima izražavam svoju zahvalnost preko predsjednika trijumvirata, gospodina Izetbegovića. Naša će briga biti ostvariti ono što se željelo, kroz razgovore, glede Apostolske Stolice, da se nastavi služiti dobru ovih ljudi tako teško iskušavanih. 'Isuse, oprosti nam! Isuse, usliši nas! Isuse, smiluj se nama! Majko, prosi! Majko, moli! Majko, zagovaraj nas! Svi sveci i svetice Božje, molite za nas!' S ovim prošnjama završavam svoje razmišljanje, moleći još jednom Boga: 'Od kuge, gladi i rata, oslobodi nas, Gospodine!' Zahvalimo za konačno postignut mir i molimo da on bude trajan. Molimo da se nikada više ne popusti opasnoj kušnji rješavanja važnih pitanja među ljudima i među narodima putem oružanog sukoba. Neka se to događa samo putem dijaloga i suglasnosti."

Pozdrav hrvatskim hodočasnici:

"Dragi hrvatski hodočasnici, srdačno vas pozdravljajući, želim vam također zahvaliti na vašim molitvama za moj pastirski pohod Sarajevu, koji je bio prošle subote i nedjelje. Istodobno vas želim pozvati da nastavite moliti za mir u pravdi u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj, kao i za pomirbu, praštanje i međusobno povjerenje. Vrlo rado vam udjeljujem svoj apostolski blagoslov. Hvaljen Isus i Marija!"

© Copyright 1997 - Libreria Editrice Vaticana